

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/67/2024
Identifikačné číslo spisu:	3823010502
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Petr Kaňa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3823010502.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňa a členov senátu JUDr. Jany Kostolanskej a JUDr. Emila Dubňanského na neverejnom zasadnutí konanom 27. novembra 2024 v Bratislave, v trestnej veci obvineného H. Y. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného H. Y. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 13. februára 2024, sp. zn. 2To/2/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného H. Y. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Prievidza (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom z 13. novembra 2023, sp. zn. 1T/65/2023, uznal obvineného H. Y. za vinného pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 140 písm. b) Trestného zákona, na v tomto rozsudku uvedenom skutkovom základe.

Za to uložil obvinenému podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne týmto rozsudkom rozhodol vo vzťahu k (inému) obvinenému T. J. o jeho oslobodení spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku.

Krajský súd v Trenčíne (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom z 13. februára 2024, sp. zn. 2To/2/2024 (ďalej tiež „napadnutý rozsudok“), na podklade odvolania obvineného H. Y. prvostupňový rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil vo výrokoch o vine a treste vo vzťahu k obvinenému H. Y. a sám podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku tohto obvineného uznal (zmierňujúcim spôsobom) za vinného pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

dňa 05. marca 2023 v presne nezistenom čase od 02:00 hodiny do 02:30 hodiny pod vplyvom alkoholu,

pred predajňou BILLA na námestí Baníkov číslo 19/A v Handlovej nastúpil do vozidla taxislužby spoločnosti N. W., značky Škoda Octavia s evidenčným číslom R. spoločne s T. J., kde požiadali vodiča uvedeného vozidla poškodeného H. W., trvale bytom X. číslo XX, aby ich odviezol, s čím súhlasil, následne si sadli na zadné sedadlo vozidla, pričom poškodený sa ich pýtal kam ich má odviezť, na čo T. J. uviedol, aby ich odviezol na J. cestu číslo XX, kde T. J. vystúpil a počas toho, ako bol T. J. mimo vozidla, obžalovaný H. Y. sediaci na zadnom sedadle za vodičom poškodenému H. W. vulgárne nadával, potom do taxíka nastúpil T. J. a sadol si na predné sedadlo spolujazdca, tak obžalovaný H. Y. povedal T. J., že „pozri, už sa bojí!“, na čo T. J. odpovedal, že poškodený je kamarát a že ich vezme zadarmo, potom obžalovaný H. Y. prikázal poškodenému, aby ich odviezol na ulicu J. A. číslo X v F., pričom počas cesty poškodenému opakovane vulgárne nadával, povedal mu aj, že keď ho chytí, že už ho potom nik nenájde a aj že keď prídu do kolónie, tak že z nej už nevyjde, čo u poškodeného vyvolalo strach a obavu o život a zdravie a po vysadení obžalovaného H. Y. a T. J. z taxíka v kolónii ihneď s taxíkom odišiel preč.

Za to odvolací súd obvinenému H. Y. uložil podľa § 360 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Ďalším výrokom rozhodol o odvolaní prokurátora, ktoré smerovalo výlučne proti oslobodzujúcej časti prvostupňového rozsudku týkajúcej sa spoluobvineného T. J., tým spôsobom, že toto odvolanie podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

* * *

Proti rozsudku odvolacieho súdu (uvádzajúc, že napáda aj rozsudok súdu I. stupňa) podal dovolanie obvinený H. Y., uplatňujúc v ňom dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

S poukazom na § 374 ods. 3 Trestného poriadku tiež zdôraznil, že vytýkané pochybenia neboli napravené odvolacím súdom v odvolacom konaní a preto podáva dovolanie aj z tohto dôvodu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadné porušenie práva na obhajobu) uviedol, že na hlavnom pojednávaní 11. septembra 2023 ho sudca súdu I. stupňa poučil, že má právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú mu v obžalobe kladené za vinu spôsobom, ktorý mu bude najlepšie vyhovovať. Po prednesení obžaloby zo strany prokurátora sa chcel podrobne k obžalobe vyjadriť. Jeho obhajca výslovne uviedol, že k prednesenej obžalobe sa chce podrobne vyjadriť s tým, že chce upozorniť na viaceré porušenia zákona, spočívajúce najmä v porušení jeho práva na obhajobu. Toto mu nebolo umožnené, ani sa vyjadriť, ani prečítať pripravené poznámky. Jeho obhajca poukázal iba na skutočnosť, že mu (obvinenému) nebola doručená obžaloba. V trestnom spise sa nachádza doručka ním podpísaná, na ktorej je uvedené „obžaloba“, avšak táto mu zo strany Ústavu na výkon väzby Ilava ani zo strany súdu nikdy reálne nebola doručená. Taktiež mu nikdy nebola doručená ani výzva, resp. poučenie v zmysle § 240 ods. 3 Trestného poriadku spolu s rovnopisom obžaloby (opak nevyplýva ani z doručky nachádzajúcej sa v spise), čím došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu.

K vyššie uvedenému sa v odôvodnení rozsudku sčasti vyjadril odvolací súd, ktorý skonštatoval, pokiaľ ide o skutočnosť, že mu nebolo súdom I. stupňa umožnené prečítať v rámci jeho výpovede ním pripravené poznámky, že v zásade k porušeniu jeho práva na obhajobu týmto nesprávnym postupom súdu I. stupňa došlo, avšak nie zásadným spôsobom. Podľa názoru odvolacieho súdu obžalovaný v rámci monologickej časti jeho výpovede môže čítať ním pripravené poznámky, v čom mu nebráni žiadne ustanovenie Trestného poriadku. Na druhej strane odvolací súd skonštatoval, že aj keď mu nebolo umožnené prečítať poznámky, zo zvukového záznamu z hlavného pojednávania vyplýva, že v rámci monologickej časti vypovedal a odpovedal aj na položené otázky. S takýmto zdôvodnením zo strany

odvolacieho súdu nesúhlasí. Mal pripravených niekoľko strán poznámok aj s argumentáciou z komentárov a tiež judikatúrou, a zo strany súdu I. stupňa mu bolo zabránené tieto poznámky prečítať a preto sa ani nedostali na zvukový záznam, a teda sa s nimi súd neoboznámil (hoci následne vypovedal a odpovedal na otázky). Došlo tak k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom. V konaní pred súdom I. stupňa bol dokonca vyzvaný, aby hovoril vo svojom rodnom jazyku, čím sa neodôvodnene malo narážať na jeho etnický pôvod.

V ďalšom aj v citácii poukázal na § 2 ods. 9, ods. 10 Trestného poriadku, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a článok 6 ods. 3 písm. b), písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Taktiež poukázal na pochybenie, keď v zápisnici z 5. marca 2023 o dobrovoľnom odovzdaní mobilného telefónu z jeho strany vyšetrovateľovi Mgr. A. Y. bola aj napriek tomu, že zákon takýto postup nepozná a neupravuje, prizvaná tzv. nezúčastnená osoba, ktorú však možno prizvať iba v prípade odňatia veci v zmysle § 90 Trestného poriadku a nie dobrovoľného odovzdania v zmysle § 89 Trestného poriadku. Navyše touto údajnou nezúčastnenou osobou bol policajt Mgr. N. S., ktorý ho osobne obmedzoval na slobode. Teda nešlo o žiadnu nezúčastnenú osobu, pretože menovaný v zmysle § 30 ods. 2 Trestného poriadku nespĺňa zákonné požiadavky na to, aby bol nezúčastnenou osobou. Takto získaný dôkaz je preto podľa jeho názoru nezákonným dôkazom. Súdy oboch stupňov sa však touto jeho námietkou nezaoberali.

Ďalej poukazoval na to, že skutková veta v obžalobe je koncipovaná na základe výpovede poškodeného W. pred vznesením obvinenia, čo považuje za nesprávny postup. Opakovane pri výsluchoch uvádzal, že sa poškodenému nevyhrážal, a už vôbec nie smrťou alebo ťažkou ujmom na zdraví či inou ťažkou ujmom. Takéto vyhrážky ani poškodený pri nahlasovaní skutku na políciu neuviedol. Keď totiž poškodený podal 5. marca 2023 trestné oznámenie, neuviedol v ňom, že by mal strach o svoj život. Do zápisnice o výsluchu poškodeného na druhý deň 6. marca 2023 vyšetrovateľ prekopíroval podstatnú časť textu trestného oznámenia, čo vyplýva okrem iného aj z rovnakej textácie s úplne rovnakými chybami (napr. „ja som sa na spýtal ...“ alebo ... „vytiahol taxikárku peňaženku ...“), avšak zrazu za niektoré konkrétne vety bolo doplnené, že sa poškodený bál o život. Konkrétne, napr. v trestnom oznámení veta: „Podme ho vytiahnuť von z auta, aj keby ti dal celú buksu, nemôžeme ho odtiaľto pustiť“, na druhý deň bolo na konci tejto istej vety doplnené „živého ... Trvám na tom, že Y. povedal, že ma nemôžu pustiť z kolónie živého. To som už dostal naozaj strach, že ma zabijú, bál som sa o život.“. Tieto tvrdenia poškodeného v prvotnom opise skutku v trestnom oznámení, kde poškodený sám spontánne vypovedal vyšetrovateľovi ako sa všetko udialo, vôbec nezazneli, a teda ani nevyplývajú zo zápisnice o trestnom oznámení. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci pod sp. zn. 6To/66/2002, podľa ktorého krajský súd postupoval správne, ak vrátil obžalobu prokurátorovi, pretože spísal obžalobu zo zápisnice o výsluchu pred vznesením obvinenia, čím došlo k porušeniu práva na obhajobu.

Právo na obhajobu považuje súdna prax za jeden zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obžalovaným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. V prípade svojvoľného rozhodnutia súdom dochádza k odopretiu spravodlivosti [poukazuje na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) *Moreira Ferreira*, bod 85, tiež rozsudok vo veci *Navalny a Ofitserof proti Rusku* z 23. februára 2016). Arbitrárne a svojvoľné rozhodnutie súdu nespĺňa parametre riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, čím porušuje právo na spravodlivé súdne konanie (napr. *ESLP Ruiz Torija proti Španielsku*, I. ÚS 226/03, I. ÚS 344/10). Súd je vo všeobecnosti v každej trestnej veci povinný postupovať tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie. Je potrebné s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace tak proti obžalovanému, ako aj okolnosti svedčiace v jeho prospech, aby bolo možné vyniesť spravodlivé rozhodnutie, pričom súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhl (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018, sp. zn. 4To/8/2015).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne právne posúdenie zisteného skutku) uviedol, že spoluobvineného T. J. spod obžaloby súd oslobodil, teda nepovažoval tvrdenia poškodeného za preukázané. Hoci v priebehu konania pred súdom I. stupňa, ako aj pred odvolacím súdom poukazoval na rozpory v tvrdeniach poškodeného a na nedôveryhodnosť jeho výpovede, súdy oboch stupňov skonštatovali, že sa dopustil trestného činu nebezpečného vyhrážania. Teda výpovede poškodeného týkajúce sa spoluobvineného T. J. súd nepovažoval za dôveryhodné a dostatočné na jeho odsúdenie, avšak výpovede toho istého poškodeného vo vzťahu k jeho osobe už súdy zobrali za hodnoverné a dostatočné, aby ho uznali za vinného. Aj odvolací súd do skutkovej vety napadnutého rozsudku uviedol, že mal povedať spoluobvinenému J., že „pozri, už sa bojí!“, na čo T. J. odpovedal, že poškodený je kamarát a že ich vezme zadarmo, pričom on (dovolateľ) mal poškodenému prikázať, aby ich odviezol na ulicu J. A. č. X v F., kde mu mal povedať, že keď ho chyť, že už ho potom nik nenájde a aj keď prídu do kolónie, tak že z nej už nevyjde. Žiadne z týchto slov však nikdy nepovedal. Uviedol ich pri výsluchu v prípravnom konaní iba poškodený H. W.. Tieto slová nepotvrdil pri výsluchu ani spoluobvinený T. J. a nevyplývajú ani z nahrávok, ktoré boli v trestnom konaní zabezpečené.

Nie je správny postup súdov, ak v prípade spoluobvineného nepovažovali výpovede poškodeného za preukázané, avšak v jeho prípade z výpovede poškodeného vychádzali a na ich základe ho uznali za vinného. Pritom to bolo výlučne iba na základe výpovede poškodeného, bez akéhokolvek iného priameho dôkazu, ktorý by tvrdenia poškodeného dosvedčil. Súdy oboch stupňov teda pri ňom a pri spoluobvinenom J. nepostupovali rovnako. Keď na jednej strane uznali peniaze poskytnuté poškodeným pre J. ako pôžičku, pýta sa prečo v jeho prípade ničím nepodložené slová poškodeného uznali za pravdivé a na ich základe ho odsúdili.

Ďalej poukázal na to, že keď ho súd I. stupňa uznal za vinného z trestného činu podľa § 360 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, kde je horná hranica trestnej sadzby 3 roky, tak mu uložil trest v prvej tretine hornej hranice - 1 rok. Keď ho však odvolací súd uznal za vinného z trestného činu podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, kde je horná hranica trestnej sadzby 1 rok, tak mu uložil trest v samej najvyššej možnej výške, a to bez toho, aby boli na to dôvody hodné osobitného zreteľa, a aby odvolací súd dostatočne a presvedčivo zdôvodnil takýto odklon od tretiny hornej sadzby k absolútne maximálnej výške trestu. Je názoru, že takýmto postupom zo strany odvolacieho súdu, teda uložením trestu 12 mesiacov, došlo k účelovému pokrytiu dĺžky jeho väzby.

Vzhľadom na uvedené (ako aj ďalej uvádzané) bol skutok nesprávne právne posúdený ako trestný čin nebezpečného vyhrážania v zmysle „§ 369 ods. 1 Trestného zákona“. V odôvodnení napadnutých rozsudkov absentujú konkrétne skutkové zistenia ohľadne skutočnosti, ku ktorým mali súdy dospieť na základe výsledkov vykonaného dokazovania. Z jeho výsluchov ani z výsluchov T. J. nevyplynuli vzájomné rozpory, práve naopak, priebeh udalostí, ku ktorým došlo v noci zo 4. na 5. marca 2023, obaja opisovali rovnako a konzistentne.

Nemal dôvod sa poškodenému vyhrážať a ani nemal takýto úmysel. Medzi ním a poškodeným došlo iba k hádke, v ktorej padli aj vulgárne slová, avšak toto nemožno kvalifikovať ako nebezpečné vyhrážanie. Ani z jedného zvukového záznamu z mobilu jeho a spoluobvineného J. nevyplynulo, že by sa poškodenému vyhrážal smrťou alebo ťažkým ublížením na zdraví. V nahrávke síce odznelo, že povedal „starý, nerob kotliny, lebo ťa chytím a vieš, že z teba nezostane nič (smiech)“, ale toto vyjadrenie vôbec nebolo mienené vážne, resp. vykonané s dôrazným akcentom, násilne alebo krikom, ale naopak - pokojne, dokonca so smiechom. Verbálna reakcia, ku ktorej bol vyprovokovaný zo strany poškodeného, bola spôsobená jeho emóciou vyplývajúcou z postoja poškodeného voči Rómom. Navyše tento výrok z nahrávky neodznal v žiadnej výpovedi (ani výpovedi poškodeného). Poškodený dokonca na otázku, či sa mu vyhrážal na J. O. odpovedal, že nie, nijak sa mu nevyhrážal, iba mu vulgárne nadával. Teda nemožno tu hovoriť o vzbudení dôvodnej obavy o život, a teda nemohlo dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, čo uznal a dal mu za pravdu aj odvolací súd (tiež pri ústnom zdôvodnení rozhodnutia na verejnom zasadnutí na Krajskom súde v Trenčíne), a to aj napriek tomu, že prvostupňový súd toto považoval za jediný priamy dôkaz.

Podľa jeho názoru nemožno jeho odsúdenie pre údajné vyhrážanie sa smrťou, alebo ťažkou ujmom na zdraví či inou ťažkou ujmom, zakladať výslovne iba na výpovedi poškodeného, keďže tento jednak pri svojich výsluchoch uvádzal viaceré rozpory a tiež si na mnohé veci nepamätal. Poškodený sa totiž pri podávaní trestného oznámenia a následného výsluchu (na druhý deň) ako aj pri ďalšom výsluchu (o mesiac) dopustil viacerých rozporov. V trestnom oznámení (05. marca 2023) uviedol, že vytiahol bankovky 2 päťky, avšak na druhý deň 6. marca 2023 pri výsluchu uviedol, že vytiahol bankovky 4 päťky. To spôsobuje nezrovnalosti aj v samotných sumách, ktoré poškodený spomína vo svojich výpovediach. Ďalej pri výsluchu 6. marca 2023 poškodený uviedol: „H. Y. som ja poznal z videnia, poznal by som ho po tvári, lebo som ho viackrát stretol v meste.“, avšak o mesiac pri výsluchu z 13. apríla 2023 poškodený výslovne uviedol, že „H. Y. dovedy vôbec nepoznal ani neviezol“, alebo napr. pri výsluchu 6. marca 2023 poškodený uviedol: „prešli sme okolo policajného oddelenia, prešiel som cez koľajnice, ja som jemne pribrzdil, lebo som sa akurát minul s autom môjho kolegu J. H., na neho som preblikol, ale to som myslel len ako pozdrav“ a zrazu o mesiac pri výsluchu z 13. apríla 2023 poškodený výslovne uviedol: „ako sme boli zhruba pri koľajniciach a odbočoval som doprava smerom na kolóniu, som svetlami blikol na kolegu, ktorý išiel oproti mne a týmto som mu chcel dať najavo, že mám strach o svoj život“, pritom pri výsluchu poškodený aj svedok H. potvrdili, že ako taxikári nemajú prebliknutie svetlami ako signál, ak majú nejaký problém, naopak svedok H. uviedol, že v prípade problému sa majú ohlásiť vysielacťou, čo poškodený počas celej doby, čo obvinených vozil, ani raz neurobil. Ak sa poškodený skutočne bál o život ťažko, je ťažko pochopiteľné, prečo počas celej doby, alebo napr. keď čakal s ním na spoluobvineného J., ktorý išiel domov pre veci, neprivolal pomoc alebo z vozidla neušiel. Poškodený sa pri výsluchu na hlavnom pojednávaní k mnohým otázkam nevedel vyjadriť, rozepamätať, nebol si istý. Všetko vyššie uvedené výrazne oslabuje hodnovernosť jeho výpovede a znižuje dôkaznú hodnotu jeho výsluchu ako dôkazného prostriedku.

Ďalej svedkovia E., H. a H. neboli osobne prítomní pri skutku a o tomto sa dozvedeli iba z rozprávania poškodeného. Nešlo o tzv. očitých svedkov, takíto svedkovia nevedia poskytnúť nijaké informácie o trestnom čine ani o páchatelovi, ale len informácie o tom, kto im poskytol tieto informácie a akým spôsobom. Napr. v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci pod sp. zn. 1To/1/2017 svedectvo z počutia nie je samo o sebe spôsobilé vytvoriť ničím nenarušenú sústavu dôkazov, ktoré vyvolávajú jediný možný záver o priebehu skutku, pričom takýto dôkaz je potrebné vyhodnocovať s osobitnou starostlivosťou. Ak svedok len sprostredkovane vo svojej výpovedi tlmočil to, čo sa dozvedel od iného, táto skutočnosť vnáša pochybnosti o tom, či okolnosti skutočne zodpovedajú pravde. Ak existujú pochybnosti, tak súd nemôže postupovať inak ako obžalovaného zo spáchania skutku v zmysle zásady „in dubio pro reo“ oslobodiť.

Za dôležité považuje, že poškodený v prípravnom konaní uviedol, že (obvinený) povedal J., aby poškodeného z auta vytiahol a potom počul, že pípou mobil a on (obvinený) vypol nahrávanie. Z prepisov zvukových záznamov z mobilov však nie sú žiadne jeho slová o tom, že hovorí J., aby poškodeného vytiahol z auta, hoci by sa to na nahrávke malo nachádzať, keďže podľa výpovede poškodeného až následne počul pípnutie a teda vypnutie nahrávania. Aj po vykonaní dokazovania ohľadne nahrávok v mobilných telefónoch ani z listinného prepisu však toto tvrdenie poškodeného nevyplývalo. Na otázku pri výsluchu z 13. apríla 2023, t.j. po vznesení mu obvinenia, či počas toho ako čakali na J. na J. O. XX, mu (obvinený) iba vulgárne nadával alebo aj voči nemu použil nejaké fyzické násilie, poškodený uviedol: „Y. sa mi nevyhrážal a ani nepoužil fyzické násilie. Len mi vulgárne nadával“.

V skutkovej vete napadnutého rozsudku sa uvádzajú veci, ktoré mal povedať poškodenému a to: „pozri už sa bojí! A keď prideme do kolónie, tak z nej už nevyjde“. Odmietla, že by toto poškodenému uviedol. Dokonca veta „pozri už sa bojí!“ ani nebola zo strany poškodeného uvedená v zápisnici o výsluchu z 13. apríla 2023 po vznesení obvinenia a poškodený ju ani neuviedol pri výsluchu na hlavnom pojednávaní. Ani spoluobvinený nepotvrdil, že by počul jeho vyhrážanie sa poškodenému zabitím. Jediný, kto tvrdí, že tieto vety povedal, je poškodený, ktorého výpoveď aj z vyššie uvedených dôvodov považuje za nedôveryhodnú. Z výsluchu Ing. G. ani z prehrateho záznamu nevyplýva, že by nejaké jeho vyjadrenie u poškodeného vyvolalo strach a obavu o jeho život a zdravie. To, či poškodený mal strach a obavu o

svoj život alebo zdravie, ani znalec nemohol uviesť, keďže takéto posúdenie nespadá do jeho kompetencie a navyše to nevyplyva ani zo zvukových záznamov, ktoré znalec skúmal.

Zdôraznil, že pri prvotnom spontánnom popise skutku pri spisovaní zápisnice o trestnom oznámení sa poškodený nevyjadril, že by mal strach o svoj život alebo zdravie. Pred výsluchom poškodeného na hlavnom pojednávaní konanom 2. októbra 2023 v jeho prítomnosti bola zo strany prokurátora prečítaná celá skutková veta, ktorá je v tejto trestnej veci obsiahla a obsahuje aj jednotlivé vyjadrenia - kto a čo mal konkrétne povedať. Takýmto spôsobom mohol byť poškodený na hlavnom pojednávaní konanom 2. októbra 2023 navedený na to, ako vypovedať v súlade so skutkovou vetou. Aj napriek tomu, keď poškodený na hlavnom pojednávaní sám opisoval skutkové udalosti, neuviedol, že by mal strach o život alebo zdravie. Až následne na otázky prokurátora ohľadom vyhrážania sa uviedol, že to tak mohlo byť, ale že si to už nepamätá a že si nie je istý. Na základe vyjadrení poškodeného, že to tak mohlo byť, resp. že si to už nepamätá, nemôže byť odsúdený. Podľa jeho názoru v konaní nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že by sa voči poškodenému dopustil trestného činu nebezpečného vyhrážania. Podľa súdnej praxe pri zisťovaní skutkového stavu, okrem požiadavky určujúcej rozsah a predmet dokazovania, je prioritná aj požiadavka týkajúca sa kvality skutkových zistení. Pokiaľ ide o kvalitu skutkových zistení, potom skutkový základ rozhodnutia v trestných veciach musí byť zistený mimo dôvodnú pochybnosť, nestačí iba zistenie pravdepodobnosti.

Je pravdou, že poškodenému nadával z dôvodu ako sa správa k Rómom, avšak ako vypovedal, tieto nadávky žiadnym spôsobom nesúviseli s tým, aby poškodený poskytol spoluobvinenému J. nejaké peniaze, alebo že by sa mu chcel vyhrážať. Na otázku, či (obvinený) povedal poškodenému, že ho živého z kolónie nepustia odpovedal, že nie. Na otázku, či navrhol spoluobvinenému J., aby poškodeného vytiahol z auta, že živí z kolónie neodíde, odpovedal nie. Odmietal, že by voči poškodenému použil nejaké násilie. Obdobne z výsluchov obvineného J. vyplynulo, že neadresoval poškodenému, že ho živého z kolónie nepustia. J. tiež potvrdil, že od neho nežiadal, aby poškodeného vytiahol z auta. Rovnako ako on uviedol, že voči poškodenému nepoužili žiadne násilie. J. aj výslovne uviedol, že (obvinený Y.) žiadne peniaze od poškodeného nepýtal. Peniaze od poškodeného pýtal J., a to ako pôžičku, ktorú mu poškodený aj prisľúbil. Na otázku obhajcu či nadávky Y. poškodenému súviseli s tým, aby poškodený poskytol J. nejaké peniaze, uviedol, že nie. Hádka medzi ním a poškodeným nemala žiadny vzťah k peniazom poškodeného. Nebol odkázaný na peniaze poškodeného, keďže peniaze čase skutku mal, v ten večer platil pitie svoje aj spoluobvinenému J.. Súdu I. stupňa boli predložené výpisy z bankového účtu, z ktorých vyplýva, že peniaze mal, keďže pracoval (podľa výpisov z bankového účtu v W. banke, na ktorý bola poukazovaná jeho odmena za výkon práce u objednávateľa pána W. Y. vyplýva, že mu boli poukazované sumy - 23. januára 2023 - 300 eur, 30. januára 2023 - 1 280 eur, 7. februára 2023 - 923 eur). Aj z výsluchu svedkyne U. vyplynulo, že mal peniaze a nebol odkázaný pýtať peniaze od poškodeného. Na otázku sudcu, keď išiel o 19.00 hod. preč, či si bral nejaké peniaze so sebou, svedkyňa U. odpovedala : „áno, mal 200 eur a keď prišiel domov, mal 130 eur a 120 eur som mu vyberala ". Na otázku sudcu, či mali ešte nejaké finančné prostriedky doma odložené, svedkyňa U. uviedla: „mali sme 2 500 eur, mám od toho aj doklad ".

Nie je bez významu, že veta „pozri, už sa bojí" v zápisnici o výsluchu poškodeného z 13. apríla 2023, teda po vznesení obvinenia, absentuje. Tiež vety „on už z kolónie neodíde, nedá nám tých 10 eur, nech nám dá celú buksu ", „načo by nám dával 10 eur, dá nám celú buksu" alebo „Podme ho vytiahnuť z auta, aj keby ti dal celú buksu..." nevyplyvajú zo zápisnice poškodeného z 13. apríla 2023, teda po vznesení obvinenia. Pritom súdy oboch stupňov si vybrali iba niektoré vety, ktoré mal poškodenému povedať - konkrétne dve a na nich odôvodnili uznanie jeho viny z trestného činu nebezpečného vyhrážania.

Poškodený pri výsluchu na hlavnom pojednávaní, keď spontánne sám opisoval skutok, neuvádzal vyššie uvedené konkrétne vety. Až na niektoré konkrétne otázky prokuratúra sa k údajne vysloveným vetám vyjadril, ale spravidla to bolo v spojitosti s tým, že mohlo to tak byť, už si to nepamätá. Poškodený pri výsluchu na hlavnom pojednávaní uviedol, že „keby mi aj nezaplatili, nič by sa nestalo, nebolo by to prvýkrát, keď mi zákazník nezaplatil, čo som jazdil, stane sa, že zákazník nezaplatí". Na otázku

prokurátora, keď vytiahol poškodený bankovky, ako na to (obvinený) reagoval, poškodený odpovedal „nepamätám si“. Na otázku, či povedal, že poďme ho vytiahnuť von z auta, aj keby ti dal celú buksu, nemôžeme ho pustiť živého, poškodený odpovedal „mohlo sa to tak stať, ale nespomínam si“. Keď vyjadrenia o bukse, o tom, že aj tak nám dá celú buksu nevyplývajú z výsluchu poškodeného po vznesení obvinenia a na hlavnom pojednávaní, a k tomuto poškodený uvedie, že mohol to tak byť, že si nepamätá, rozhodne to nemožno brať ako preukázanú skutočnosť, hlavne keď obaja obžalovaní verbalizovanie takýchto slov popierajú. Ide o pochybnosti, ktoré sa majú vykladať v prospech obžalovaného. Na otázku obhajcu poškodenému na hlavnom pojednávaní, či použil voči nemu násilie, poškodený uviedol „nepoužil násilie“. Ďalšiu otázku obhajcu, či pýtal od poškodeného nejaké peniaze, poškodený výslovne uviedol „odo mňa žiadne peniažky nepýtal. Žiadne peniaze som mu nedal“. Na otázku či poškodeného zbil, ublížil mu, udrél ho, poškodený uviedol, že mu neublížil, nezbil ani ho neudrel. Na otázku či zobral poškodenému peniaze, poškodený uviedol: „peniaze ste mi nezobral“. Na otázku prečo svedkom D. H., J. H. a N. E. uviedol, že mu peniaze zobrali, poškodený odpovedal „Peniaze som požičal T.“. Na otázku prečo, keď teraz povedal, že peniaze nezobral, to uviedol svedkom, poškodený odpovedal „Neviem ako na to odpovedať. Vy ste mi peniaze nezobral, to je pravda. Peniaze som požičal T.“. Na otázku sudcu či mu J. alebo Y. počas celej jazdy od Billy až po A. X povedal, „ak mi nedáš počas celej jazdy alebo keď prideme k A. 10 centov, tak ťa zabijeme alebo ja neviem, zbijeme ťa alebo niečo podobné, počas celej jazdy“, poškodený uviedol „počas celej jazdy, neviem si teraz spomenúť, neviem si teraz spomenúť“. Na otázku sudcu „žiadal opakovane týchto 10 eur a použil pri tom nejaké silácke reči, že ak mi nedáš alebo niečo podobné?“, odpoveď poškodeného bola „T. ma len poprosil požičať peniaze“. Potvrdil tiež, že mincovník obžalovanému J. dal sám dobrovoľne.

Keďže svedkovia E., H. a H. neboli osobne prítomní pri skutku a o tomto sa dozvedeli iba z rozprávania poškodeného, nejde o tzv. očitých svedkov, títo svedkovia nevedia poskytnúť nijaké informácie o skutku a o tom, čo kto povedal, ako sa kto správal. Okresný prokurátor v odvolaní, ako aj vo vyjadrení k jeho odvolaniu poukázal hlavne na to, čo uvádzal poškodený. Tieto vyjadrenia poškodeného, ktoré on aj J. rozporovali, sa nedajú preukázať žiadnym ďalším dôkazom. Navyše poškodeného, ktorý pri výsluchoch v prípravnom konaní raz uviedol, že vytiahol bankovky 2 päťky a na druhý deň už, že vytiahol bankovky 4 päťky, raz uviedol, že ho pozná z videnia, lebo ho viackrát stretol v meste a pri ďalšom výsluchu už uviedol, že dovtedy ho vôbec nepoznal, tiež raz povedal, že na kolegu H. preblikol ako pozdrav a pri ďalšom výsluchu už uvádzal, že na neho preblikol, čím chcel dať najavo, že má strach o svoj život a podobne, tak tieto vyjadrenia ako aj skutočnosť, že pri výsluchu na hlavnom pojednávaní sa k viacerým otázkam poškodený nevedel vyjadriť, rozpomátať sa a nebol si istý, podľa jeho názoru oslabilo hodnovernosť svedeckej výpovede poškodeného a znížilo jeho dôkaznú hodnotu. Predsa vyjadrenia „mohlo to tak byť, nepamätám sa“ nemôžu preukazovať jeho vinu zo zločinu lúpeže.

Pokiaľ ide o znalecké dokazovanie ohľadne nahrávok, poškodený pri výsluchoch v prípravnom konaní uviedol, že (obžalovaný Y.) povedal J., aby poškodeného z auta vytiahol a potom poškodený počul, že pípól mobil a došlo k vypnutiu nahrávania. Z prepisov zvukových záznamov z mobilov však nie sú žiadne jeho slová o tom, že hovorí J., aby poškodeného vytiahol z auta, hoci by sa to na nahrávke malo nachádzať, keďže podľa výpovede poškodeného až následne počul pípnutie, a teda vypnutie nahrávania. Aj po vykonaní dokazovania ohľadne nahrávok mobilných telefónov ani z listinného prepisu však toto tvrdenie poškodeného nevyplývalo. Zo žiadnej nahrávky nevyplývalo, že by sa chcel zmocniť, či už pre seba alebo niekoho iného, peňazí od poškodeného. Znalecká organizácia Forenzná informatika s.r.o. uviedla, že „na videu je počuť, že H. Y. komunikuje s H. W., pričom mu nadáva do chrapúnov a kokotov. Taktiež mu vyčíta, že sa nevie chovať ako človek. Niekoľkokrát mu vyčíta, že je biely a že sa správa ako chrapún a buzerant. Záznam obsahuje urážky a nadávky zo strany H. Y. voči H. W.“. Teda ani znalecká organizácia nezistila, že by na záznamoch bolo zachytené, že on navrhol J., aby poškodeného vytiahol von z auta, alebo že by sa Y. domáhal od poškodeného peňazí. Pri výsluchu na hlavnom pojednávaní znalec zotrval na svojom vyjadrení v celom rozsahu. Urážanie a nadávanie nie je možné kvalifikovať ako zločin lúpeže alebo prečin nebezpečného vyhrážania, ale ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle § 49 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

Po vykonaní vykonanom dokazovaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne

prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu vecí a zákonu zodpovedajúce rozhodnutie, je potrebné podľa jeho právneho názoru aplikovať zásadu in dubio pro reo, teda v pochybnostiach v prospech obžalovaného, vyplývajúcu z § 2 ods. 4 Trestného poriadku.

Nebolo v trestnom konaní jednoznačne a nad všetky pochybnosti preukázané, že by sa dopustil skutku, za ktorý bol právoplatne odsúdený. Vina obžalovaného musí byť dokázaná spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti. Prípade existencie pochybností musí súd postupovať miernejšie, rozhodnúť v prospech obžalovaného, teda použiť procesné pravidlo in dubio pro reo. Bol uznaný za vinného na základe jediného priameho dôkazu - výsluchu poškodeného, ktorý vzhľadom na vyššie uvedené nemožno považovať za hodnoverný. V tej súvislosti poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúce sa označenej zásady „in dubio pro reo“ (5To/13/2015 a 3To/4/2010).

Navrhol preto, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil porušenie zákona a napadnuté rozsudky súdu I. stupňa aj odvolacieho súdu, v časti, ktorá sa ho týka, zrušil v celom rozsahu, teda vo výroku o vine aj výroku o treste a ostatných súvisiacich výrokoch.

* * *

Prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zdôraznil, že dovolacie námietky obvineného sa týkajú spôsobu hodnotenia dôkazov súdov oboch inštancií v pôvodnom konaní, čím nenapĺňajú žiadny, ani označený dovolací dôvod, s dôrazom na časť dikcie tohto ustanovenia, podľa ktorej správnosť a úplnosť zisteného skutku nie je oprávnený dovolací súd skúmať a meniť, teda dovolací súd nie je legitimovaný posudzovať úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako v rámci tohto dovolacieho dôvodu nemožno ani úspešne namietať hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov.

V súvislosti s námietkami uplatnenými v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poukázal na to, že z obsahu spisového materiálu vyplýva, že obvinený 17. júla 2023, teda po podaní obžaloby a pred výsluchom o ďalšom trvaní väzby prevzal obžalobu doručovanú mu prostredníctvom Ústavu na výkon väzby Ilava, čo vyplýva z ním podpísanej doručenky, ako aj z pečiatky označeného ústavu zo 17. júla 2023. Obvinenému a jeho obhajcovi bolo zároveň v priebehu celého hlavného pojednávania umožnené navrhovať vykonanie dôkazov, pričom v predmetnej veci bola aj svedkyňa Y. U., ktorej čítanie výpovede navrhol prokurátor, na hlavnom pojednávaní riadne vypočutá.

Pokiaľ obvinený namietal, že skutková veta v obžalobe je koncipovaná na základe výpovede poškodeného W. pred vznesením obvinenia zo 6. marca 2023, čo považuje za nesprávny postup, uviedol, že svedecká výpoveď poškodeného zo 6. marca 2023 bola vykonaná po vznesení obvinenia, čo vyplýva aj z jej samotného obsahu: „budete vypočutý v trestnej veci obvineného H. Y. a T. J.“, ako aj z časového údaj, z ktorého je zrejmé, že s výsluchom poškodeného sa začalo 6. marca 2023 o 18.05 hod., pričom samotný obvinený ako Y. bol vypočúvaný dňa 6. marca 2023 v časovom úseku od 16.35 hod. do 17. 00 hod., čo potvrdil vlastnoručným podpisom.

K námietke, že obvinenému nebolo umožnené prečítať niekoľko strán pripravených poznámok aj s argumentáciou z komentárov a tiež s judikatúrou, je potrebné poznamenať, že obvinený napriek tomu, že mu nebolo umožnené čítať od slova do doslova poznámky, vypovedal súvisle v rámci monologickej časti výpovede, ako aj následne počas kladenia otázok.

S poukazom na uvedené je zrejmé, že právo na obhajobu obvineného nebolo žiadnym spôsobom zásadne porušené, a preto nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý bol uplatnený len formálne bez jeho bližšieho zdôvodnenia.

Je preto názoru, že v dovolaním napadnutých rozhodnutiach konajúcich súdov neexistujú také

pochybenia, ktoré by znamenali naplnenie dôvodov dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i), § 374 ods. 3 Trestného poriadku.

Navrhol preto, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde na to určenom (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že boli splnené aj podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je naplnený, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právu obvineného na obhajobu v trestnom konaní zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu (podľa jednotlivých štádií trestného konania) vytvoriť obvinenému podmienky pre uplatnenie jeho procesných práv a povinnosť zákonným spôsobom reagovať na ich uplatnenie. Ide o povinnosť vytvorenia obvinenému procesného rámcav zmysle reálnej možnosti na realizáciu jeho procesných práv, pričom spôsob a rozsah ich realizácie už je vecou procesnej aktivity samého obvineného.

Trestný poriadok pritom obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu „zásadným spôsobom“ je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Reagujúc na konkrétne dovolacie námietky obvineného k tomuto dovolaciemu dôvodu dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že obsahu spisu zodpovedá, že obžalovanému bola obžaloba s predvolaním na väzobný výsluch podľa ním podpísanej doručenky doručená 17. júla 2024 (č. l. 370). Zo samotnej zápisnice o výsluchu obvineného z 19. júla 2023, na ktorom bol obvinený prítomný a tento sa konal aj za účasti jeho obhajcu JUDr. Pavla Zajaca, na ktorom bolo rozhodované a napokon aj rozhodnuté o ponechaní obvineného vo väzbe podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku, obvinený sám, ani prostredníctvom obhajcu nenamietal, že by mu obžaloba s poučením v rozsahu § 240 Trestného poriadku neboli doručené.

Námietku o nedoručení mu obžaloby prvýkrát uplatnil obvinený až na hlavnom pojednávaní 11. septembra 2023 (na č. l. 421), na ktorom bol zo strany konajúceho samosudcu konfrontovaný s doručenkou preukazujúcou prevzatie obžaloby (jeho podpisom) a predvolania na termín 19. júla 2023, pričom obvinený potvrdil svoj podpis, hoci súčasne uvádzajúc, že to síce podpísal, ale obžaloba tam nebola.

Samosudca k tomu do zápisnice o hlavnom pojednávaní konštatoval, že na 19. júla 2023 predvolal obvineného k väzobnému výsluchu, pričom obvinený pri výsluchu neuvádzal žiadne skutočnosti o tom, že mu obžaloba nebola doručená, voči uzneseniu o ponechaní vo väzbe, ako aj voči uzneseniu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby podal sťažnosť, ktorá mu bola rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne zamietnutá, medzičasom podal námietku zaujatosti voči samosudcovi Mgr. Vojtechovi Chmelanovi, kde samosudca rozhodol, že nie je zaujatý, pričom ani v tejto námietke obvinený neuviedol námietku o nedoručení obžaloby.

Z týchto skutočností je zrejmé, že obžaloba obvinenému riadne doručená bola, čo je dokladované nim podpísanou doručenkou, pričom námietku o nedoručení mu obžaloby (a výzvy podľa § 240 Trestného poriadku obsiahnutej v predvolaní) produkoval až s významným odstupom času po tom, čo na prvom procesnom úkone súdu - väzobnom výsluchu, na ktorom bol aj s obhajcom prítomný, takúto námietku vôbec nevzniesol, resp. nevzniesol ju ani v rámci ďalších jeho procesných podaní až do prvého hlavného pojednávania, na podklade čoho riadne doručenie označených písomností bolo preukázané, pričom žiadnym dôkazom nebolo dôvodne spochybnené.

Od podpisu doručenky preukazujúceho prevzatie obžaloby až do hlavného pojednávania pritom obvinený nedoručenie obžaloby nenamietal, pričom mu v tom objektívne nič nebránilo (resp. ani sám nevysvetlil čo mu v tom bránilo). O tom, že jeho trestná vec sa nachádza v štádiu súdneho konania po podaní obžaloby pritom nepochybne vedel (ako na to správne poukázal konajúci samosudca) - bol vykonaný jeho väzobný výsluch, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o dôvodnosti ponechania ho vo väzbe po podaní obžaloby, podával sťažnosti proti väzobným uzneseniam, vznášal námietku zaujatosti proti samosudcovi. Z uvedeného bez pochyb vyplýva jeho vedomosť o podanej obžalobe, a pokiaľ až na hlavnom pojednávaní (s odstupom času) poňal zrazu akési podozrenie, že mu chýba obžaloba (ktorá napokon na hlavnom pojednávaní aj bola prednesená prokurátorom), dôvodom môže byť buď jeho rezignácia na ochranu vlastných procesných záujmov, alebo klamlivosť tohto jeho tvrdenia. Túto námietku preto dovolací súd hodnotil ako celkom neopodstatnenú.

Rovnako tak žiadnym spôsobom nebolo porušené jeho obhajobné právo v súvislosti s neumožnením mu čítania vlastných písomných poznámok na hlavnom pojednávaní.

Pokiaľ obvinený uvádza, že sa chcel vyjadriť k obžalobe, a nemohol sa k nej vyjadriť podľa jeho predstáv prečítaním vopred pripraveného písomného textu, dovolací súd zdôrazňuje, že v rámci jeho výsluchu v procesnom postavení obžalovaného na hlavnom pojednávaní mu súd I. stupňa právo vyjadriť sa k obžalobe v plnom rozsahu umožnil realizovať, pričom toto právo aj reálne obžalovaný využil.

Začiatok hlavného pojednávania upravuje Trestný poriadok v § 255 a nasl., pričom podľa jeho § 256 ods. 1 po vykonaní úkonov uvedených v § 255 predseda senátu vyzve prokurátora, aby predniesol obžalobu. Ak má obžalovaný obhajcu, po prednesení obžaloby ho predseda senátu vyzve, aby zaujal k

obžalobe stanovisko.

Bezprostredne po prednesení obžaloby prokurátorom tak Trestný poriadok výslovne stanovuje výzvu adresovanú obhajcovi (t. j. nie aj obžalovanému), aby zaujal k obžalobe stanovisko.

Toto ustanovenie pritom žiadnym spôsobom neobmedzuje obžalovaného v práve vyjadriť sa k obžalobe, pretože v neskoršom procesnom postupe je v rámci dokazovania vypočúvaný v procesnom postavení obžalovaného, a tento jeho výsluch preň predstavuje procesný rámec na realizáciu jeho práva sa k obžalobe sa vyjadriť.

K námietke obvineného, že mu nebolo umožnené prvostupňovým samosudcom prečítať ním vopred pripravené poznámky, dovolací súd upriamuje pozornosť na § 121 až § 124 Trestného poriadku, v ktorých je upravený výsluch obvineného.

Osobitne podľa § 122 ods. 2 Trestného poriadku obvinenému musí byť daná možnosť podrobne sa k obvineniu vyjadriť, najmä súvisle opísať skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia, uviesť skutočnosti, ktoré obvinenie zoslabujú alebo vyvracajú, a ponúknuť o nich dôkazy.

Ďalej podľa § 122 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému sa môžu klásť otázky na doplnenie výpovede alebo na objasnenie neúplností, nejasností alebo rozporov. Otázky sa musia klásť ohľaduplne a zrozumiteľne. Obvinenému sa však nesmú klásť otázky, v ktorých je obsiahnuté, ako na otázku odpovedať, otázky klamlivé ani otázky, ktoré by obsahovali skutočnosti, ktoré sa majú zistiť až z jeho výpovede. Otázky nesmú neodôvodnene zasahovať do súkromia vypočúvaného okrem zisťovania pohnútky činu.

Avšak najmä podľa § 123 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému možno dovoliť, aby skôr, než odpovie, nazrel do svojich poznámok. Táto okolnosť sa musí v zápisnici poznamenať.

Trestný poriadok tak nezakotvuje právo obvineného, aby v rámci svojho výsluchu čítal vopred pripravený text vo forme jeho písomných poznámok.

Týmto však obvineného nijako neobmedzuje v široko koncipovanom práve vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam počas jeho trestného stíhania, ktoré sa mu kladú za vinu v rámci § 34 Trestného poriadku (kde sú upravené práva a povinnosti obvineného, primárne aj jeho právo od začiatku konania proti jeho osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, ak dôkazom o nich).

V rámci realizácie tohto jeho práva sa tak k obvineniu môže počas celého trestného stíhania vyjadrovať formou, ktorú uzná za vhodnú, teda najmä ústne pri jednotlivých procesných úkonoch trestného konania, pričom nič mu nebráni kedykoľvek sa k obvineniu vyjadriť aj písomne a doručiť alebo predložiť takúto písomnosť s jeho vyjadrením orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

Súčasťou jeho práva však v rámci procesného úkonu výsluchu obvineného (logicky a správne) nie je ani riadiť výsluch, ani určovať spôsob jeho vedenia - spôsob vedenia výsluchu je totiž zverený štátnej autorite, ktorej je trestne stíhaná osoba povinná sa podriaďovať, t. j. orgánu činnému v trestnom konaní (policajťovi, prokurátorovi) alebo súdu.

K samotnej otázke možnosti/nemožnosti používania písomných poznámok obvinený v rámci jednotlivých procesných úkonov - nemožno vylúčiť aj taký procesný postup, že súd alebo orgán činný v trestnom konaní (so zreteľom na potrebu posudzovania individuálnosti každého prípadu) v konkrétnom prípade - najmä s ohľadom na povahu trestnej činnosti, ktorej obvineniu je konkrétna osoba vystavená - umožní obvinenému vyjadriť sa k obvineniu aj v rámci výsluchu čítaním vopred pripraveného písomného textu [napr. ak sa obvinenie týka rozsiahlej majetkovej, resp. daňovej trestnej činnosti, ktorá má spočívať svojím rozsahom v mnohých úkonoch, resp. udalostiach dôkazne dokumentovanými najmä listinami (napr. faktúrami, zmluvami a pod.), a je spojená s mnohými faktami a časovými súvislosťami

(dátumy, čísla faktúr, zmlúv a pod.), u ktorých existuje dôvodný predpoklad sťaženej zapamätateľnosti takýchto udalostí], a to výlučne sledujúc cieľ umožnenia obvinenému náležitej procesnej obrany (obhajoby).

Ide však o vec individuálneho posúdenia takejto možnosti zo strany orgánu, ktorý vykonáva výsluch. Nejde o právo obvineného, ktoré by malo svoj výslovný podklad v Trestnom poriadku.

V posudzovanom prípade pritom celkom zjavne nešlo o trestnú činnosť vyššie uvedenej povahy.

Súd I. stupňa v posudzovanom prípade umožnil obvinenému vyjadriť sa ku skutku obžaloby tak v rámci monologickej časti, aj pri následnom kladení obvinenému otázok, a to v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami Trestného poriadku, upravujúcimi výsluch obvineného, a pokiaľ mu neumožnil čítať vopred pripravený písomný text, neporušil tým žiadne konkrétne zákonné ustanovenie Trestného poriadku.

Tento záver má svoju oporu v § 123 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý výslovne stanovuje, že obvinenému možno dovoliť, aby skôr, než odpovie, nazrel do svojich poznámok. Z uvedeného je zrejmé (aj to len v časti výsluchu, v ktorom sa obvinenému kladú otázky), že ide o (aj to len) možnosť (teda nie povinnosť) orgánu vykonávajúceho výsluch umožniť obvinenému (aj to len) nazretie do svojich poznámok.

V súhrne tak súd I. stupňa tak svojím postupom v rámci výsluchu, v tom čase obžalovaného, na hlavnom pojednávaní neporušil akékoľvek procesné ustanovenie Trestného poriadku o spôsobe vykonania výsluchu, už odhliadnuc od toho, že ani sám obvinený v dovolaní porušenie konkrétneho ustanovenia Trestného poriadku neidentifikoval.

Potom už len marginálne je vhodné uviesť, že obvinenému vôbec nič nebránilo, aby ním predložené písomné poznámky - ak ich považoval pre svoju obranu za tak významné, ako to tvrdí - predložil súdu osobne krátkou cestou na hlavnom pojednávaní alebo aj pred, resp. po tomto hlavnom pojednávaní, či už poštou alebo prostredníctvom obhajcu.

Právo obvineného takto namietaným postupom súdu I. stupňa teda nebolo porušené, teda logicky potom nemohlo byť ani porušené zásadným spôsobom, ako to predpokladá dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Na námietku proti zákonnosti procesného úkonu zaistenia veci - dobrovoľným vydaním veci po výzve - v procesnom postupe podľa § 89a Trestného poriadku, si obvinený vo svojej argumentácii sám odpovedal, prečo tento procesný úkon nie je nezákonný, keď správne poukázal na to, že pri tomto procesnom úkone Trestný poriadok vôbec nevyžaduje prítomnosť tzv. nezúčastnenej osoby. Ak teda v zápisnici o vydaní veci je uvedená aj iná prítomná osoba, konkrétny policajt, hoci v nej je uvedený ako nezúčastnená osoba, jeho prítomnosť z pohľadu posudzovania zákonnosti tohto úkonu je irelevantná.

K námietke proti spôsobu koncipovania skutku obžaloby založenej na tom, že skutok obžaloby bol koncipovaný výlučne na podklade svedeckej výpovede poškodeného (H. W.) ešte z času pred vznesením obvinenia (z 5. marca 2023), táto opomína skutočnosť, že poškodený v procesnom postavení svedka bol vypočutý aj na druhý deň, teda 6. marca 2023, v rámci ktorej poškodený uvádzal obsahovo zhodné tvrdenia, ktoré následne našli svoj odraz aj v samotnej obžalobe, súčasne podporené aj inými dôkazmi, než touto svedeckou výpoveďou. Navyše táto námietka svojej podstate smeruje proti samotnému prijatiu obžaloby súdom I. stupňa, kde je kompetenciou tohto súdu posúdiť, či existujú alebo neexistujú dôvody na odmietnutie obžaloby. Dôvodom na odmietnutie obžaloby pritom - ani v čase jej prijatia súdom I. stupňa v posudzovanej trestnej veci a ani podľa aktuálneho právneho stavu (majúc na zreteli zmenu Trestného poriadku, ktorá medzičasom nastala) - nemôže byť výlučne vlastné vyhodnotenie dôkazného stavu, ktorý predkladá súdu prokurátor, ale len závažné procesné chyby prípravného konania, keď súdne konanie je v zásade vedené zásadou kontradiktórnosti,

Zvrátenie stavu prijatia obžaloby v pôvodnom konaní tak potom neprichádza do úvahy ani v dovolacom konaní na podklade takej argumentácie dovolateľa, podľa ktorej prokurátor súdu v pôvodnom konaní nepredložil dôkazy v dostatočnom množstve a kvalite, aby odôvodňovali postavenie obvineného pred súd.

* * *

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že tento je v zmysle dikcie označeného zákonného ustanovenia naplnený, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa primárne rozumie, že súdmi v pôvodnom konaní ustálený skutok bol vo výroku o vine odsudzujúceho rozhodnutia právne kvalifikovaný ako trestný čin, hoci nenapĺňa znaky akéhokoľvek trestného činu, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, než pre aký bol obvinený uznaný za vinného.

Podstatou správneho právneho posúdenia skutku (správnej právnej kvalifikácie) je tak správna aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený (formulovaný v tzv. skutkovej vete odsudzujúceho výroku o vine) v napadnutom rozhodnutí súdu bol z pohľadu zákonných znakov správne subsumovaný (podradený) pod konkrétnu skutkovú podstatu príslušného trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

Dovolací súd v zmysle uvedeného konštatuje, že na podklade predmetného dovolacieho dôvodu je oprávnený v dovolacom konaní preskúmať iba to či skutok, tak ako bol ustálený súdmi (súdom I. stupňa a odvolacím súdom) v pôvodnom konaní, ktorý nemôže dopĺňať ani meniť, napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu, pod ktorú bol subsumovaný, t. j. v danom prípade prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona.

Obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku neuviedol v dovolaní akúkoľvek vecnú námietku ani tomu zodpovedajúcu argumentáciu, ktorou by spochybňoval skutok ustálený súdom I. stupňa a odvolacím súdom v pôvodnom konaní v tom zmysle, že by ustálený skutok nenapĺňal znaky použitej právnej kvalifikácie (teda že by nebol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu, resp. že nenapĺňa skutkovú podstatu žiadneho trestného činu). V dôsledku uvedeného tak dovolací súd (pri jeho viazanosti vecnými námietkami obvineného) nemá od dovolateľa k dispozícii akúkoľvek k tomuto dovolaciemu dôvodu priliehavú vecnú námietku alebo argumentáciu, na ktorú by reagoval.

V rozsiahlej časti dovolania k tomuto dovolaciemu dôvodu, ako je zrejmé z už vyššie uvedeného, dovolateľ síce veľmi detailne až analyticky upriamuje pozornosť na obsah jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov (výpovede spoluobvineného J., konkrétne označených svedkov, zvukové záznamy a pod.), ktoré však sám podrobuje vlastnej predstave o spôsobe ich hodnotenia, ktorá je v rozpore so spôsobom hodnotenia identických dôkazov súdmi oboch inštancií v pôvodnom konaní, a dospieva tak sám k iným dôkazom hodnotiacim záverom než súdy v pôvodnom konaní. V skutočnosti tak nenamieta, že by skutkové okolnosti ustálené v tzv. skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozsudku svojím podpisom nezodpovedali použitej právnej kvalifikácii prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, avšak vytýka súdom v pôvodnom konaní nesprávnosť vyhodnotenia dôkazného stavu z pohľadu § 2 ods. 12 Trestného poriadku, vo výsledku sa domáhajúc aplikácie dôkazne hodnotiace zásady (ktorá má svoj základ v zásade prezumpcie neviny) in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obžalovaného).

Dovolací súd k uvedenému súčasne konštatuje, že spôsob popis skutku v tzv. skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku zodpovedá použitej právnej kvalifikácii podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, keď ustálený skutok dostatočným spôsobom vyjadruje také skutkové okolnosti, z ktorých vyplýva, že

sa obvinený (H. Y.) inému (poškodenému H. W.) vyhrážal smrťou takým spôsobom, že to u poškodeného mohlo vzbudiť dôvodnú obavu.

Samotná vyhrážka smrťou aj dôvodnosť obavy poškodeného vyplýva zo skutkového popisu okolností celej jazdy v motorovom vozidle, konkrétnej komunikácie medzi taxikárom (poškodeným), obvineným H. Y. a pôvodne spoluobvineným T. J.. Skutok popisuje vulgárne nadávanie poškodenému zo strany obvineného H. Y. sediaceho na zadnom sedadle za vodičom (poškodeným) a ďalšie verbalizované prejavy zo strany obvineného H. Y. adresované poškodenému mu ako „pozri, už sa bojí!“, ďalej príkaz, ktorý obvinený Y. adresoval poškodenému, aby ich odviezol na ulicu J. A. X v F., jeho opätovné vulgárne nadávky, ale najmä jeho vyjadrenie o tom, že keď ho (poškodeného) chytí, už ho potom nik nenájde a aj keď prídu do kolónie, tak z nej už nevyjde, čím je v dostatočnom rozsahu a intenzite vyjadrená situácia a atmosféra, v ktorej sa počas jazdy poškodený ako taxikár nachádzal. Na podklade takto ustálených skutkových okolností bola obava poškodeného z toho, že takto verbalizované vyhrážky by obvinený H. Y. po príjazde do kolónie aj mohol zrealizovať (t. j. jeho usmrtením), dôvodná. Už len navyše dovolací súd poukazuje na to, že poškodený na inkriminovanú udalosť reagoval bezprostredne podaním trestného oznámenia.

V tejto časti argumentácie tak dovolací súd v súhrne konštatuje, že pokiaľ sa obvinený ako dovolateľ dožadoval, aby dovolací súd sám zaujal stanovisko k otázke správnosti hodnotenia v pôvodnom konaní vykonaných dôkazov, namietal chyby hodnotenia dôkazov, ktoré úspešne v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietať nemôže, resp. dovolací súd na podklade takto uplatnených dovolacích námietok nie je oprávnený preskúmať správnosť dôkazy hodnotiacich úvah súdov oboch inštancií v pôvodnom konaní [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou] nie je oprávnený. V tejto časti tak z pohľadu argumentácie dovolateľa ide výlučne len o tzv. skutkové námietky, nie námietky právne, ktoré vecne nezodpovedajú uplatnenému dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ dovolateľ v dovolaní uviedol, že napáda tak rozsudok odvolacieho súdu aj jemu predchádzajúci rozsudok súdu I. stupňa, dovolací súd pri posudzovaní tohto dovolania pristúpil ako k dovolaniu obvineného proti rozsudku odvolacieho súdu. V tej súvislosti upriamuje pozornosť obvineného na to, že obvinený je oprávnený napadnúť dovolaním len druhostupňové súdne rozhodnutie, t. j. v danom prípade rozsudok odvolacieho súdu (teda nie aj prvostupňový rozsudok), čo však nič nemení na jeho práve v rámci dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu uplatňovať aj chyby prvostupňového rozsudku, resp. aj chyby konania, ktoré mu predchádzalo, čo vo svojej podstate práve vyjadruje § 374 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý nepredstavuje samostatný dovolací dôvod.

Pokiaľ obvinený namietal, že odvolací súd napriek tomu, že vyhovel jeho odvolaniu v jeho prospech - tým, že zmiernil právnu kvalifikáciu skutku oproti použitej právnej kvalifikácii v rozsudku súdu I. stupňa (v podstate vypustil znak zakladajúci kvalifikovanú skutkovú podstatu podľa ods. 2 ustanovenia § 360 Trestného zákona) - tak mu ukladal identický trest odňatia slobody ako súd I. stupňa (vo výmere 12 mesiacov, čo je dokonca samotná horná hranica trestnej sadzby), ide o námietku, ktorá vecne nezodpovedá žiadnemu dovolaciemu dôvodu. Aj z pohľadu jej obsahu, keď zjavne smeruje proti výroku o treste, treba konštatovať, že hoci obvinený ani neuplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, tak v uvedenej výmere uložený trest odňatia slobody obvinenému odvolacím rozsudkom je naďalej (ako to napokon aj sám obvinený uvádza) trestom uloženým v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby. Z toho pohľadu ani naposledy označený dovolací dôvod nemohol byť naplnený.

Napokon, pokiaľ obvinený, hoci v obsahu dovolania len okrajovo, ale naznačil, že k nemu konajúci samosudca pristupovať z pozície etnických predsudkov, žiadnu takúto skutočnosť dovolací súd nezistil, keď pritom ani sám obvinený ju bližšie, mimo vyjadrenia subjektívneho pocitu, ani neidentifikoval.

Z pohľadu dovolateľom vytýkaných chýb tak napadnutým rozhodnutím ani konaním, ktoré mu predchádzalo, nebol naplnený akýkoľvek dovolací dôvod, ani zo spektra dôvodov, ktoré dovolateľ

priamo uplatnil, ale ani z iných dovolacích dôvodov, pod ktoré by ním uvedené námietky inak bolo možné podradiť (subsumovať).

Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol, pretože je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.